

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Δημιουργική Μέθοδος Ρυθμικού και Θεατρικού Παιχνιδιού

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΤΕΧΝΗ - ΟΡΙΣΜΟΙ

Γαλάνη Μαρία (Μάρω) PhD

Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

Σκοπός της ενότητας

Είναι η γνωριμία των σπουδαστών/τριών με τους βασικούς ορισμούς που αφορούν στην Τέχνη, για την κατανόηση της ουσίας της Τέχνης.

Περιεχόμενα ενότητας

Περιέχονται ορισμοί για την Τέχνη από εκπροσώπους της φιλοσοφίας, ποίησης, λογοτεχνίας, ζωγραφικής, θεάτρου, φιλοσοφίας, πολιτικής, κοινωνιολογίας, ψυχιατρικής κ.α.

- ΤΕΧΝΗ - ΟΡΙΣΜΟΙ

Ο σκοπός της τέχνης είναι να δώσει σχήμα στη ζωή.

Ουίλιαμ Σαίξπηρ,

1564 – 1616

Άγγλος ποιητής και θεατρικός συγγραφέας

Ο πρωταρχικός κανόνας της τέχνης είναι να προκαλεί ευχαρίστηση και συγκίνηση. Όλοι οι άλλοι κανόνες έχουν δημιουργηθεί για να τηρείται αυτός ο πρώτος κανόνας!

Jean Racine,

1639-1699

Γάλλος δραματουργός

Η τέχνη έχει τον ανιδιοτελή χαρακτήρα του παιδιού.

Immanuel Kant,

1724 – 1804

Γερμανός φιλόσοφος

Αρνήθηκαν την πεποίθηση ότι η τέχνη είναι αυτοσκοπός και υποστηρίζουν ότι η αξία της τέχνης έγκειται στο κατά πόσον συμβάλλει στην υλοποίηση ενός οράματος για μια μελλούμενη κοινωνία χωρίς βία και ταξική εκμετάλλευση.

Εκπρόσωποι της κοινωνικής ερμηνείας της τέχνης

Κλοντ Σαιν-Σιμόν,

1760 -1825

Φιλόσοφος, πρώιμος σοσιαλιστής

Ογκύστ Κοντ,

1798 - 1857

Φιλόσοφος, ιδρυτής της κοινωνιολογίας

Μπέρντσλέϋ Μ., (1989) «Ιστορία των αισθητικών θεωριών», εκδόσεις Νεφέλη

Η τέχνη θέλει είτε τη μοναξιά είτε την ανάγκη
είτε το πάθος.

Αλέξανδρος Δουμάς (υιός),

1824 – 1895

Γάλλος συγγραφέας και δραματουργός

Η τέχνη είναι είτε αντιγραφή είτε επανάσταση.

Paul Gauguin,

1848 - 1903

Γάλλος ζωγράφος

Ένα έργο τέχνης είναι καλό αν έχει προκύψει από μια αναγκαιότητα. Αυτός είναι ο μόνος τρόπος που μπορεί κανείς να το κρίνει.

Rainer Maria Rilke,
1875 - 1926
ποιητής

«Το έργο τέχνης, δεν είναι συναισθηματική
συγκινησιακή έκφραση, αλλά μορφοποίηση
πνευματικών δυνάμεων»

...

«Ποιος θα τολμούσε να αναθέσει στην Τέχνη τη
στείρα ασχολία να μιμείται τη Φύση;»

Charles Pierre Baudelaire,

1821 – 1867

Γάλλος ποιητής

«Η πρωταρχική απασχόληση του καλλιτέχνη είναι να αποκαταστήσει τον άνθρωπο στην φύση, ώστε να επαναστατήσει εναντίον της. Αυτή η επανάσταση δεν λαμβάνει χώρα ψυχρά, ως κάτι το δεδομένο, σαν να ήταν κάποιος κώδικας ή ρητορική. Λαμβάνει χώρα παρορμητικά και αφελώς, ακριβώς όπως η αμαρτία, όπως το πάθος, όπως η επιθυμία».

Charles Pierre Baudelaire,

1821 -1867

Γάλλος ποιητής

Η Τέχνη είναι μια διέξοδος στο γενετήσιο πρόβλημα.

Sigmund Freud,

1856 –1939

Αυστριακός γιατρός, φιλόσοφος
θεμελιωτής της ψυχανάλυσης

Ο Φρόνυτ είπε κάποτε στον Νταλί πως όταν κοιτάζει έναν υπερρεαλιστικό πίνακα, αντί να διερωτάται ποιο είναι το ασυνείδητο νόημά του, αναρωτιέται ποιο είναι το συνειδητό. Η παρατήρηση του Φρόνυτ καταλογίζει έμμεσα στον Υπερρεαλισμό ότι δεν μπόρεσε να καταλάβει πως η τέχνη είναι εξιδανικευμένη μορφή ασύνειδων επιθυμιών, ικανή να επιβάλλει το εφικτό της φαντασίας χωρίς να δεσμεύεται από κάποια επιστημονική ή έστω «επιστημονικοφανή» δεοντολογία.

Κάλας Ν., (1997) Η τέχνη την εποχή της διακύβευσης και άλλα δοκίμια, εκδ. Άγρα, μτφρ. Παππάς Α., σελ.65

Η Τέχνη δεν αναπαράγει αυτό που βλέπουμε.
Μάλλον, μας κάνει να το δούμε.

Paul Klee,

1879-1940

Γερμανός ζωγράφος

Τέχνη είναι να είσαι απολύτως ο εαυτός σου.

Paul Valéry,

1871–1945

Γάλλος ποιητής, συγγραφέας και φιλόσοφος.

Ένα πραγματικό έργο τέχνης δεν τελειώνει ποτέ.

Paul Valéry,

1871-1945

· Γάλλος ποιητής, συγγραφέας και φιλόσοφος.

Από τη σημασία που δίνει ο Μπρεχτ στη Γνώση όπως αναφέρει ο Μάρκαρης Π. (1982) προκύπτει ότι για τον Μπρεχτ στην τέχνη, επιστήμη και φαντασία, δεν είναι ασυμβίβαστοι αντίπαλοι. Προφανώς γίνεται λόγος για δημιουργό που δεν είναι πια δυνατό να παράγει καλλιτεχνικά προϊόντα με μοναδικά εφόδια τις παρορμήσεις του, το ένστικτο και τα συναισθήματά του.

Bertolt Brecht,
1898-1956

Γερμανός δραματουργός, σκηνοθέτης και ποιητής

Μάρκαρης Π. (1982) *Ο Μπρεχτ και ο διαλεκτικός λόγος* εκδ. Ιθάκη

Η τέχνη είναι μια καθολική λειτουργία που μπορεί να φέρει τους ανθρώπους κοντά στην πίστη και την έμπνευση.

John Dewey,
1859–1952
Αμερικανός φιλόσοφος

Leddy, Tom, "Dewey's Aesthetics", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Summer 2015 Edition), Edward N. Zalta (ed.)

«Είναι απαράδεκτο ένας άνθρωπος να αφήνει ένα ίχνος από το πέρασμά του στη γη».

Αντρέ Μπρετόν,
1896–1966

Ποιητής, θεωρητικός του υπερρεαλισμού

Ο υπερρεαλισμός, διάδοχος του Ντανταϊσμού, αρχικά υποστήριζε την κατάργηση της τέχνης. Αργότερα ως σκοπός της λογοτεχνίας ή της ζωγραφικής ορίσθηκε η «διάχυση» του ασυνειδήτου στο χαρτί, στο μουσαμά ή στη σκηνή. Είναι σαν η τέχνη να επιδιώκει να μετατρέψει την πραγματικότητα σε ντιβάνι για όνειρα

Με την τέχνη πραγματοποιείται μια αποκάλυψη του είναι. Το ότι συγκροτείται ένας κόσμος ως χώρος, όπου διαδραματίζεται ο ιστορικός βίος ενός λαού, τούτο οφείλεται στη δημιουργικότητα της τέχνης, ως τέχνης ποιητικής, η οποία θέτει στη διάθεση του λαού τη γλώσσα και τον θρύλο.

Martin Heidegger,

1889–1976

Γερμανός φιλόσοφος

Η τέχνη θεωρείται ένας κόσμος σημείων, τα οποία την ερμηνεύουν σε μια συνοπτική στιγμή που κρύβει μέσα της κάτι από την αιωνιότητα, το νόημα και τις περιπέτειες της ανθρώπινης ύπαρξης.

Jean -Paul Sartre,

1905-1980

Γάλλος φιλόσοφος

Ο ορισμός κατά Σαρτρ παρατίθενται όπως στο άρθρο «Η Ουσία της Τέχνης»
Βουλιάκης Π.

Οι μεγάλοι καλλιτέχνες δεν είναι οι διερμηνείς του κόσμου, είναι οι ανταγωνιστές του.

André Malraux,

1901-1976,

Γάλλος συγγραφέας & πολιτικός

Το να βρει μια φόρμα για να τακτοποιήσει τη χάωδη
ακαταστασία. Αυτός είναι ο σκοπός του καλλιτέχνη
τώρα.

Samuel Beckett,

1906-1989

Ιρλανδός συγγραφέας

Ο σκοπός της τέχνης σήμερα είναι να φέρει το χάος στην τάξη.

Theodore Adorno,

1903-1969

Γερμανός φιλόσοφος

Η τέχνη μας ελκύει μόνο αποκαλύπτοντας τον πιο
μυστικό μας εαυτό.

Jean-Luc Godard,
1930-
Γάλλος σκηνοθέτης

Τι άλλο είναι η Τέχνη από ένας τρόπος για να
βλέπεις τα πράγματα;

Saul Bellow,

1914-2005

Συγγραφέας

Η Τέχνη πρέπει να αιφνιδιάζει την πραγματικότητα.

Francoise Sagan,
1935-2004
Γαλλίδα συγγραφέας

Η τέχνη ξεπλένει από την ψυχή τη σκόνη της καθημερινότητας.

Pablo Picasso,
1881-1973
Ισπανός ζωγράφος

Και τι άλλο είναι η τέχνη παρά λεπτομέρειες.

Κωνσταντίνος Καβάφης,
1863 –1933
Ποιητής

Η ζωή, ο θάνατος κι αναμεσίς η Τέχνη

Νίκος Εγγονόπουλος,
1910 –1985
ποιητής

Η Τέχνη είναι μεγάλη. Θα την πλησιάσουμε με ευλάβεια και σεβασμό. Δεν έχουμε το δικαίωμα να την κατεβάζουμε στο ανάστημά μας.

Κάρολος Κουν,

1908 –1987

Σκηνοθέτης - Ιδρυτής του θεάτρου τέχνης

Η τέχνη αξίζει, υπό την προϋπόθεση ότι συνδυάζει την ομορφιά με τη χρησιμότητα.

Εκπρόσωποι της κοινωνικής ερμηνείας
της τέχνης

Η σύγχρονη τέχνη επιδιώκει να εκφράσει την εσωτερική οργάνωση του κόσμου, να ψηλαφίσει τις δομές της λειτουργίας του.

ΣΥΝΟΨΙΖΟΝΤΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΟΡΙΣΜΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

1. Η πραγματικότητα που αντιγράφει η τέχνη, είναι αντίγραφο ενός άλλου, νοητού κόσμου.
2. Είναι μίμησης πράξεως σπουδαίας και τελείας.
3. Επιφέρει κάθαρση παθημάτων.
4. Είναι η αποκάλυψη της κρυμμένης αρμονίας των πραγμάτων.
5. Είναι η αποκάλυψη του είναι.
6. Είναι η μορφοποίηση των πνευματικών δυνάμεων.
7. Είναι επανάληψη της πραγματικής ζωής.

8. Αποτελεί εξιδανίκευση της πραγματικής ζωής.
9. Είναι λειτουργική άσκηση τεχνικών δεξιοτήτων.
10. Το έργο τέχνης είναι προσπάθεια κατανόησης κάποιας κοσμικής δύναμης ή αρχής.
11. Είναι στιγμή που κρύβει μέσα της κάτι από την αιωνιότητα, το νόημα και τις περιπέτειες της ανθρώπινης ύπαρξης.
12. Είναι παρηγορία και καταστολή της ανθρώπινης υπαρξιακής αγωνίας για τη θνητότητας / του κρίματος και της απώλειας της Εδέμ .

13. Είναι δείγμα ενός μέσου επικοινωνίας ανάμεσα στους ανθρώπους.
14. Δύναται να φέρει τους ανθρώπους κοντά στην πίστη και την έμπνευση.
15. Δεν είναι αυτοσκοπός.
16. Σκοπός της είναι να συμβάλλει στην υλοποίηση οράματος για ένα μέλλον χωρίς βία και εκμετάλλευση.
17. Στη βαθύτερή της ουσία, ακόμα κι αν φαινόταν απλή ή ξεκάθαρη σαν περιεχόμενο και μορφή, η τέχνη στάθηκε ανέκαθεν ένα αίνιγμα, ένα παράδοξο.

Ο ΟΡΟΣ «ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ»

Η επιστήμη που εξετάζει το ωραίο στη φύση και στην τέχνη, το ωραίο το οποίο γίνεται αντιληπτό όχι με τη σκέψη αλλά με τις αισθήσεις της αντίληψης.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΑΞΙΩΜΑ

Οι πέντε κανόνες της Αισθητικής

✧ Τάξη

✧ Ισορροπία

✧ Ενότητα

✧ Αντίθεση

✧ Αρμονία

Τέλος Ενότητας

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Γαλάνη Μαρία (Μάρω).
«Δημιουργική Μέθοδος Ρυθμικού και Θεατρικού Παιχνιδιού».
Έκδοση: 1.0. Πάτρα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή
διεύθυνση: <https://eclass.upatras.gr/courses/PDE1464/>

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.